

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.100/2024/15. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. szeptember 25. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T T:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. január 25. napján kihirdetett 28.B.400/2021/160. számú ítéletét Terhelt1 I.r., Terhelt2 II.r., Terhelt3 III.r. és Terhelt4 IV.r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

Terhelt1 I.r. vádlott terhén értékelt költségvetést károsító bűncselekményeket

1 rendbeli költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és

2 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] minősíti.

Az I.r. vádlott szabadságvesztés büntetését és közügyektől eltiltás mellékbüntetését egyaránt 3-3 (három)-(három) évre mérsékli, a pénzbüntetést mellőzi.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházban állapítja meg azzal, hogy I.r. vádlott a szabadságvesztés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

terhelt2 II.r. vádlott költségvetést károsító bűncselekményét

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és

költségvetési csalás bűntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] minősíti.

A II.r. vádlott szabadságvesztés büntetését – a közügyektől eltiltás mellékbüntetés egyidejű mellőzésével – 2 (kettő) évre mérsékli, s annak végrehajtását 4 (négy) év próbaidőre felfüggeszti, ugyanakkor öt 2 (kettő) év egyéni vállalkozói foglalkozástól eltiltásra is ítéli.

Megállapítja, hogy a végrehajtási fokozatra, feltételes szabadságvesztés legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezések a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén irányadóak.

Terhelt3 III.r. vádlott terhén értékelt bűncselekmény minősítésénél a folytatólagos elkövetésre utalást mellőzi.

III.r. vádlott szabadságvesztés büntetését 1 (egy) év 6 (hat) hónapra mérsékli, a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét 3 (három) év 6 (hat) hónapra leszállítja. A pénzbüntetést mellőzi, az eltiltással érintett foglalkozást egyéni vállalkozói foglalkozásra pontosítja.

Ezt meghaladóan vele szemben 670.000 (hatszázhetvenezer) forint összegre vagyonekobzást rendel el.

A szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja helyesen a büntetés kétharmad részének letöltését követő nap.

Terhelt4 IV.r. vádlott büntetését – a szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellőzésével és a foglalkozástól eltiltás büntetés érintetlenül hagyása mellett – 500 (ötszáz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti.

A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 3.000 (háromezer) forintban állapítja meg.

Az így kiszabott 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét meg nem fizetés esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I.r., Terhelt2 II.r., Terhelt3 III.r. és Terhelt4 IV.r. vádlott vonatkozásában helybenhagyja azzal, hogy Terhelt1 I.r. vádlott személyi igazolványának száma: okmányszám6; Terhelt3 III. r. vádlott személyi igazolványának száma: okmányszám7; míg Terhelt4 IV.r. vádlott személyi igazolványának száma: okmányszám8

A másodfokú eljárásban a kirendelt védők díjával felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2024. január 25. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 28.B.400/2021/160. számú ítéletében a fellebbezéssel érintett

- Terhelt1 I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki felbujtóként, folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], felbujtóként, folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] valamint felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]; s ezért őt halmazati büntetésül 5 év – börtön fokozatú – szabadságvesztésre 5 év közügyektől eltiltásra, 350 napi tétel – napi tételenként 4.000 forint, összesen 1.400.000 forint – pénzbüntetésre, továbbá 5 év gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy gazdasági társaság vezető tisztségviselője illetve felügyelő bizottsági tagja foglalkozástól eltiltásra ítélte. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról azt a büntetés kétharmad részében megjelölve, továbbá a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazott jogkövetkezményről.

- Terhelt2 II. rendű vádlott bűnösségét folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] állapította meg; s ezért őt halmazati büntetésül 3 év fogház fokozatú szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Akként rendelkezett továbbá, hogy II. rendű vádlott a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

- Terhelt3 III. rendű vádlottat folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] miatt 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre, 240 napi tétel – napi tételenként 1000 forint, mindösszesen 240.000 forint – pénzbüntetésre továbbá 2 év gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy gazdasági társaság vezető tisztségviselője illetve felügyelő bizottságának tagja foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 4 év próbaidőre

felfüggesztette, és a végrehajtás elrendelése esetére rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról azt a büntetést kétharmad részében megjelölve.

- Terhelt4 IV. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont]; s ezért őt 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra továbbá 2 év gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy gazdasági társaság vezető tisztségviselője, illetve felügyelő bizottságának tagja foglalkozástól eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja a büntetés kétharmada.

Döntött még a bűnjelekről a lefoglalt iratokról, tárgyakról és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az elsőfokú ítélet a fellebbezéssel nem érintett Terhelt5 V. rendű terhelt vonatkozásában 2024. január 30. napján jogerőre emelkedett.

[3] Az ítélet ellen a kihirdetésekor Terhelt1 I. rendű vádlott és védője elsődlegesen a tényállás téves megállapítása miatt felmentésért, másodlagosan enyhítésért, Terhelt2 II. rendű vádlott védője elsődlegesen a költségvetési csalás büntette tekintetében felmentésért, másodlagosan enyhítés érdekében, Terhelt4 IV. rendű vádlott és védője pedig kizárólag a kiszabott büntetést sérelmezve, enyhítés végett jelentett be fellebbezést

[4] Az ügyészség a jogorvoslati nyilatkozatra fenntartott 3 munkanapos határidőben Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlott terhére téves jogi minősítés okán, illetve a büntetés súlyosítását célzóan fellebbezett.

[5] Az ügyészség fellebbezésének írásbeli indokait nyolc pontban foglalta össze. Elsőként a rendelkező résszel összefüggésben kifogásolta, hogy a törvényszék a vádlottak email címét a személyi részben nem tüntette fel. Ezt követően részletesen foglalkozott a költségvetést károsító bűncselekménynek minősítésével, kifejtve, hogy a különös részi törvényi egységre figyelemmel nem lehetett volna folytatólagos elkövetést megállapítani, az arra utalást tehát I., II. és III. rendű vádlott esetében is mellőzni szükséges.

[6] A büntetés kiszabásával kapcsolatos körülményekkel összefüggésben megjegyezte, hogy III. rendű vádlott beteg gyerekének nevelésére hivatkozás vélhetően elírás az ítéletben, a személyi körülményekben e körben az eljárás adatainak megfelelően írtak szerint ugyanis 2 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Ezt meghaladóan valamennyi terhelt vonatkozásában a súlyosító tényezők köréből mellőzendőnek tartotta a folytatólagos elkövetést.

[7] A szabadságvesztés büntetés kapcsán I. rendű vádlott vonatkozásában arra utalt, hogy a bűncselekményeknek ő volt az értelmi szerzője, összességében százmillió forintot is meghaladó vagyoni hátrány okozásában működött közre hosszú időn át, kitartó szándékkal, ekként a belső arányosság követelménye is szükségessé teszi a középértékhez

(10 év) közelebb eső szabadságvesztés büntetés kiszabását. II. rendű vádlott vonatkozásában hangsúlyozta, hogy a kétségtelenül nagyobb számú enyhítő tényezők, melyek a fogház fokozat megállapítását indokolták tették, nem adtak alapot a büntetés középértékétől (8 év) az elsőfokú bíróság által alkalmazott lefele történt eltérésre. III. rendű vádlott esetében pedig azt fejtette ki, hogy a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztése minden alapot nélkülöz.

[8] Külön foglalkozott a fellebbezés indokolás II. rendű terheltet érintően a foglalkozástól eltiltás büntetés mellőzésével, s arra jutott, hogy attól az elsőfokú bíróság indokolatlanul tekintett el, hiszen nevezett nem csupán a nevét adta a cég alapításhoz és az egyéni vállalkozáshoz, hanem tevékenyen, a foglalkozása szabályainak megszegésével részt vett (számlatömböt vásárolt, cégbélyegzőt készített, devizaszámlát nyitott, pénzt vett fel) a költségvetést károsító cselekmények megvalósításában.

[9] A pénzbüntetés kapcsán I. és III. rendű vádlott vonatkozásában arra utalt, hogy az egyhavi jövedelmükhöz igazodó pénzbüntetés nagyon alacsony, nem igazodik a bűncselekmény tárgyi súlyához, ezért azok nagyobb napi tételszámban való meghatározása szükséges.

[10] Ezt meghaladóan III. rendű terhelt tekintetében sérelmezte a vagyonek kobzás mellőzését, melynél szerinte a törvényszék figyelmen kívül hagyta azon nyilatkozatát, melyben elismerte, hogy a felvett pénzeszegek után 10-20.000 forint összegeket tartott magánál illetve kapott I. rendű vádlottól. S ez az egyértelműen bizonyítható hatvanhét alkalommal történő készpénzfelvételre figyelemmel legkevesebb 670.000 forint gazdagodást jelentett, melyre vonatkozóan a vagyonek kobzás intézkedés nem lett volna mellőzhető.

[11] Egyéb, az ítéletben szereplő pontatlanságként hivatkozott a tanú12 tanúval kapcsolatos bizonyítási indítvány elutasításának indoklására, ez szerinte szükségtelen volt, tekintve, hogy a jegyzőkönyv szerint az ügyész nem tett indítványt nevezett személyes meghallgatására. Emellett az elsőfokú ítéletben szükségesnek tartotta annak feltüntetését, hogy a vallomások ismertetésénél szereplő tanú18, tanú24 tanú24, tanú24, tanú31 nevek valójában egyazon személyt jelölnek.

[12] Összességében tehát az elsőfokú ítélet megváltoztatását indítványozta akként, hogy a másodfokú bíróság állapítsa meg I., II. és III. rendű terhelt esetében, hogy a költségvetési csalás büntette nem folytatódólagosan elkövetettnek minősül; az I., II. rendű vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát emelje fel, ehhez igazítsa a közügyektől eltiltás mértékét; III. rendű vádlott vonatkozásában a felfüggesztő rendelkezést mellőzze és őt a közügyek gyakorlásától tiltsa el; I. és III. rendű vádlott tekintetében nagyobb napi tételszámú pénzbüntetést szabjon ki, valamint III. rendű vádlottal szemben 670.000 forint összeg erejéig rendeljen el vagyonek kobzást, II. rendű vádlottat emellett a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy gazdasági társaság vezető tisztségviselője illetve felügyelő bizottságának tagja foglalkozástól eltiltásra ítélje.

[13] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.157/2022/8. számú átiratában, az ügyészi fellebbezést mindhárom terheltet érintően fenntartotta, míg a védelmi fellebbezéseket

nem tartotta alaposnak. Az átiratban utalt a felülbírálat terjedelmének I., II., III. és IV. rendű vádlott vonatkozásában is teljekörű voltára, kitért továbbá arra, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat megtartva folytatta le az eljárást, a megállapított tényállást túlnyomórészt megalapozottnak találta. Csupán az elsőfokú ítélet 33. oldal utolsó előtti bekezdése helyett, annak – a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontjára visszavezethető – részbeni megalapozatlansága miatt, III. rendű vádlott által a 2022. november 3. napján tartott tárgyaláson fenntartott bejelentési jegyzőkönyve alapján indítványozta megállapítani, miszerint nevezett legkevesebb 670.000 forint jövedelemre tett szert a költségvetést károsító bűncselekményben történt részvétele folytán.

[14] Hivatkozott az elsőfokú bíróság logikus, törvényes bizonyíték értékelő tevékenységére, s ezáltal arra, hogy az azt támadó, felmentést célzó védelmi fellebbezések eredményre nem vezethetnek. I., II., III és IV rendű vádlott vonatkozásában is okszerűnek tartotta a bűnösségre vont következtetést, s csupán I., II. és III. rendű terhelnél a költségvetést károsító cselekmények minősítését kifogásolta a folytatólagosan elkövetettkénti értékelés miatt, az ügyészégi fellebbezés indokolásban írtakkal mindenben egyetértve.

[15] A bűnösségi körülmények kapcsán I., II., III. rendű vádlott esetében a minősítés változtatására figyelemmel látta indokoltnak módosítani annyiban, hogy terhükre a folytatólagos elkövetés helyett a kitartó jogellenes jövedelem szerzésre irányuló szándék szól. I. rendű vádlott vonatkozásában a bűnösségi körülményekre figyelemmel az alkalmazott büntetési nemeket törvényesnek tartotta, ugyanakkor hangsúlyozta, miszerint a halmazati törvényi minimumban meghatározott szabadságvesztés tartama, és a hozzá arányosított foglalkozástól eltiltás, továbbá közügyektől eltiltás mellékbüntetés nem tükrözi a halmazati jelleget, és nem áll arányban e terhelt személye társadalomra veszélyességének magasabb fokával, s ugyanígy a pénzbüntetés napi tétel száma valamint a napi tételhez rendelt összeg sem feleltethető meg egyéni anyagi teherbíró képességének. II. rendű vádlott esetében osztotta az alkalmazott büntetési nemekkel kapcsolatos elsőbírói álláspontot azzal, hogy a törvényszék túlzott enyhítő hatást tulajdonított az időmúlásnak, s így a szabadságvesztés tartama is túlzottan eltér a halmazati középértéktől, ezért annak és ehhez igazodóan a közügyektől eltiltás tartamának felemelését látta indokoltnak. Emellett a foglalkozástól eltiltás szerinte törvénysértő mellőzésével összefüggésben, az ügyészi fellebbezés indokolásával egyezően nevesítette a BH 2023.10.233 számú jogesetet, mely szerint, ha a stróman passzív magatartásán, nem tévesen túlmutatóan az elkövető aktív közreműködése felmutatható, akkor a foglalkozástól eltiltás alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak. III. rendű vádlottal szemben a büntetési célok aggálytalan elérése érdekében a szabadságvesztés felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzését és ezzel egyidejűleg közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását, s ugyanígy cselekvősége valós tárgyi súlyához mérten a pénzbüntetés napi tétel számának felemelését is szükségesnek tartotta, ahogy a módosított tényállás alapján 670.000 forint vagyonekobzás intézkedés elrendelését. IV. rendű vádlott vonatkozásában a törvényi minimumot csekély mértékben meghaladó szabadságvesztés, foglalkozástól eltiltás és közügyektől eltiltás álláspontja szerint törvényes, arányos, így az ezt támadó védelmi fellebbezés nem érhet célt.

[16] Összességében indítványozta, hogy az ítéltábla a törvényszék ítéletét változtassa meg, ennek keretében:

- I., II. és III. rendű vádlott elbírált költségvetést károsító bűncselekményének minősítéséből a folytatólagosságot mellőzze,
- I. rendű vádlottal szemben szabjon ki felemelt tartamú szabadságvesztést, foglalkozástól eltiltás büntetést és közügyektől eltiltás mellékbüntetést, valamint magasabb tételszámú és a napi tétel számhoz magasabb összegben rendelt pénzbüntetést
- II. rendű vádlottal szemben szabjon ki felemelt tartamú szabadságvesztést és hosszabb tartamú közügyektől eltiltás mellékbüntetés, továbbá sújtsa a Btk. 52. §(1) bekezdés b) pontjára és (3) bekezdés b) pontjára alapított gazdasági társaság általános vezetését ellátó szerv vagy gazdasági társaság tisztviselője illetve felügyelő bizottságának tagja foglalkozástól eltiltás büntetéssel is.
- III. rendű vádlottal szemben szabjon ki a felfüggesztő rendelkezés mellőzésével végrehajtandó szabadságvesztést és ennek megfelelő közügyektől eltiltás mellékbüntetést, illetve felemelt napi tételszámú pénzbüntetést; egyben vele szemben 670.000 forint összegre alkalmazzon vagyonelkobzás intézkedést is.
- A vádlottak email címét emelje át a rendelkező részi nacionaléjukba,
- egyebekben pedig az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[17] Az I.r. vádlott védője fellebbezés indokolásában a felmentésre irányuló fellebbezését módosított tartalommal tartotta fenn, és indítványozta a megalapozatlan tényállás megváltoztatását, enyhébb büntetés, azaz rövidebb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabását. A megállapított tényállás részbeni megalapozatlanságát abban látta, hogy az elsőfokú bíróság az elkövetési értéket a kiállított számlák adataival kitöltött táblázat alapján állapította meg, és nem számolta ki a számlák valóságos nettó és bruttó értékét illetve áfa tartalmát, ezért álláspontja szerint a tényleges vagyoni hátrány az esetleg hibásan kitöltött számlákra figyelemmel ugyancsak téves. A tényleges vagyoni hátrány ugyanis nem egy vagy több tévesen kiállított számlán feltüntetett áfa összege, hanem a szolgáltatás nettó értékének meghatározott százaléka. Emellett arra is utalt, hogy a tanúk és a vádlott társak vallomása többnyire alátámasztja védenca védekezését, mely szerint a kereskedelmi tevékenységet nem ő végezte, nem ő állította ki a számlákat, nem ő kötötte az adásvételeket, és az áfa bizonylatokat sem ő írta alá, így felbujtói közreműködése nem bizonyított. Az enyhítésére tett indítványa kapcsán arra hivatkozott, hogy a kitartó jogellenes jövedelemszerzésre irányuló szándéka külön nem értékelhető, mert ez a minősítésben, az üzletszerű elkövetés megállapításában már értékelést nyert. Azt is hangsúlyozta, hogy az elkövetés óta eltelt csaknem 10 év mely mindenképpen szükségessé teszi a büntetés enyhítését.

[18] IV.r. vádlott védője a fellebbezés indokolásában utalt az elsőfokú ítélet védenca tekintetében megalapozott voltára és a minősítés törvényességére. Azonban sérelmezte, hogy a törvényszék az enyhítő körülményeket hiányosan vagy nem kellő súllyal vette számba. Így

elmaradt a vagyoni hátrány minősítést megalapozó alsó határához közeli összegének és az eljárás elhúzódásának figyelembevétele, míg az időmúlás és a vagyoni hátrány megtérítése nem kapott kellő hangsúlyt.

[19] A III. r. vádlott védője írásos észrevételében az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt, kifejtve, hogy a törvényszék védencét érintően a súlyosító és enyhítő körülményeket helyesen mérlegelte, s helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy nem indokolt vele szemben végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása, hiszen az a fokozatosság elvének sem felelne meg és sértené az ítélet belső arányosságát is. E körben kiemelte, hogy III. rendű vádlott az ittas jármű vezetését kivéve még nem került összeütközésbe a törvénnyel, valamint, hogy az elkövetői magatartását a NAV előtt önként felfedte, továbbá az időmúlást és védence 2 kiskorú gyermekes családós állapotát.

[20] A nyilvános ülésen az I.r. vádlott védője a fellebbezés indokolásában foglaltakat fenntartotta, emellett védence egészségi állapotára figyelemmel először bizonyítás felvételét, az orvosi iratok beszerzését, majd szakértő kirendelését indítványozta. Ennek elutasítását követően az enyhítés kapcsán hangsúlyozta, hogy az agydaganata még inkább, s még nagyobb mértékben indokoltá teszi az I.r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítését.

[21] II.r. vádlott védője írásban nem indokolt fellebbezését a nyilvános ülésen változatlanul fenntartotta. Eszerint az elsőfokú bírósági eljárásban előterjesztett perbeszédével azonosan a költségvetést károsító bűncselekmény vonatkozásában védence felmentését indítványozta, miután álláspontja szerint a bizonyítékok között nincs olyan adat, s ilyen az elsőfokú ítéletből sem tűnik ki, melyből az következne, hogy védence tényleges gazdasági tevékenységet folytatott, ügyvezetőként járt el, vagy a cég gazdasági tevékenységéről, bevallási kötelezettségéről tudomása lett volna, ő csupán a nevét adta a más által végzett tevékenységhez. Az enyhítést célzó indítványa kapcsán a súlyosító tényezők közül az elszaporodottság, folytatólagos elkövetés, kitartó szándék mellőzését, s a büntetés jelentős enyhítését, a tényleges szabadságelvonás mellőzését látta indokoltnak.

[22] III.r. vádlott védője az írásbeli észrevételével azonosan védencét illetően az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[23] IV.r. vádlott védője fellebbezését és annak írásbeli indokolását fenntartva, azt ki is egészítve mutatott rá a védencével kapcsolatos enyhítő tényezőkre, s elsődlegesen szabadságvesztés helyett pénzbüntetés és közérdekű munka, másodlagosan pedig elzárás büntetés alkalmazására tett indítványt.

[24] Terhelt I.r. vádlott felszólalásában és az utolsó szó jogán a nyomozás általa észlelt hiányosságait és azt fejtette ki, hogy irányító szerepe nem neki, hanem a „szlovákoknak” volt, s végig kényszer, fenyegetés hatása alatt cselekedett. Ez utóbbi állítása

szerint csupán az elsőfokú ítélet kihirdetése után szűnt meg, mióta ugyanis betegsége kiderült és szülei úgy döntöttek, hogy külföldre költöznek, azóta nincs veszteni valója. A büntetőeljárás nyomozati szakaszával kapcsolatban kifogásolta, hogy védője ténylegesen nem volt, mert a nyomozó hatóság által kirendelt ügyvéd és közte érdekellentét állt fenn, s emellett azt is, hogy bár vallomást nem tett, próbált indítványokat tenni többek között a „szlovák” szál felderítése érdekében, mely eredménytelen maradt, csakúgy mint azon megjegyzése, miszerint ugyanezen személyek más – azonos hajléktalanszállóról toborzott – „strómanok” bevonásával is folytatták tevékenységüket.

[25] Összességében arra tett indítványt, hogy az ítéltábla „ne vegye el az életét, már amennyi abból maradt”, s ennek megfelelően mentsék fel, illetőleg enyhítsék büntetését.

[26] Terhelt3 III.r. és Terhelt4 IV.r. vádlott felszólalásukban vagy utolsó szó jogán megbánásukat, megváltozott életvezetésüket hangsúlyozták.

[27] A fellebbezések közül a védelmi fellebbezések enyhítésre irányuló részükben bizonyultak alaposnak, az ügyészségi fellebbezés pedig csak II.r. vádlott vonatkozásában a foglalkozástól eltiltás alkalmazását, III.r. terhelttel szemben pedig a vagyonelkobzás intézkedését alkalmazását célzó indítványát érintően vezetett eredményre.

[28] A másodfokú bíróság a kétirányú fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet, figyelemmel az ügyészség minősítést támadó, míg I., II. r. védőjének felmentést is célzó jogorvoslati nyilatkozatára, a fellebbezéssel érintett Terhelt1 I.r., Terhelt2 II.r. valamint Terhelt3 III.r. vádlott tekintetében, a Be. 590. § (1), (2) és (9) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírált. A felülbírálat azonban, miután IV.r. terheltet érintően ügyési jogorvoslat bejelentésére nem került sor, s a védelem csak a kiszabott büntetés mértékét sérelmezte, a Be. 590. § (3) és (5) bekezdése értelmében korlátozott volt, az tehát a fellebbezéssel érintett terheltek közül a kizárólag IV. rendűt érintő I/2. tényállási pont megalapozottságának vizsgálatára nem terjedt ki. Pont amiatt, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét megalapozó I/2. tényállási pont más fellebbezéssel érintett terhelt cselekvőségével összefüggésben nem állt, így esetében a Be. 590. § (10) bekezdése szerinti „kiterjesztett” teljeskörű vizsgálat szóba sem kerülhetett, arra a fellebbviteli főügyészségi átirat tévesen hivatkozott. A vádból, s az elsőfokú ítéletből ugyanis nem kétséges, hogy bár Terhelt1 I.r. terhelt neve e tényállási pontban is szerepelt, esetében büntetőjogi felelősség szempontjából releváns cselekvőséget már a vád sem tartalmazott, I.r. vádlott terhén értékelt költségvetést károsító (illetőleg más) bűncselekmény alapját tehát az I/2. tényállási pontban írt cselekmény nem is képezte.

[29] A IV.r. vádlottal összefüggő korlátozott felülbírálat a Be. 590. § (5) bekezdése alapján ugyanakkor kiterjedt a hatályon kívül helyezést eredményező feltétlen és relatív eljárási szabálysértések vizsgálatára, a bűnösségre vont következtetés okszerűségére, és a bűncselekmény minősítésére is, s vizsgálta az ítéltábla a Be. 590. § (7) bekezdésben írtak alapján esetében is az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezéseket, illetve ilyen rendelkezések meghozatalának szükségességét is.

[30] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a hatályos perrendi szabályokat betartva folytatta le az eljárást, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének is eleget tett. Az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 608. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a Be. 609. § (1) és (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt.

[31] A Be. 10. § (1) bekezdés 3/f. pontja szerint gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatti büntetőeljárás során a törvényszék a Be. 13. § (3) bekezdése értelmében három hivatásos bíróból álló tanácsban járt el.

[32] Törvényesen fogadta el Terhelt2 II. rendű vádlottnak a Be. 430. §-ban foglalt rendelkezések ismeretében tett tárgyalásról való jelenlét jogáról történő lemondását is a 2022. június 16. napján tartott előkészítő ülésen annak ellenére, hogy a kézbesítési megbízotti megbízás elfogadásáról nem a kirendelt védő, hanem annak előkészítő ülésen jelenlevő, általa megbízott helyettese nyilatkozott. A rendelkezésre álló iratokból ugyanis megállapítható, hogy e nyilatkozat tartalma dr. Hornyák Gábor kirendelt védő akaratával egyező volt, s nevezett ebbéli, törvényben előírt feladatait teljesítette is (pl.: a rendelkező rész II. rendű vádlott részére történő kézbesítésének igazolása).

[33] A vádlottak figyelmeztetése szabályszerűen megtörtént, s a törvényszék törvényesen tette a korábbi terhelti vallomásaikat is ismertetéssel a tárgyalás anyagává. Ugyanakkor nem helyeselhető, sőt kifejezetten a Be. alapvető és a terhelt kihallgatását szabályozó rendelkezéseivel ellentétes, hogy bár a 2022. november 3.-i tárgyaláson Terhelt1 I. rendű vádlott többször is határozottan kifejezésre juttatta, hogy nem kíván vallomást tenni, őt a tanács elnöke tovább kérdezte a beismerő vallomása visszavonása indokairól és terhelt2 II. rendű terhelt terhelő állításaival kapcsolatos álláspontjáról. Mert bár a Be. kifejezett rendelkezést a vallomás megtagadó terhelthez intézhető kérdés tilalmáról nem tartalmaz, ez a Be. 186. § (1) bekezdésében írtakból is egyértelműen levezethető. Miután azonban az I. rendű terhelt ennek során releváns állításokat nem tett, így a Be. 167 § (5) bekezdésén alapuló bizonyíték kirekesztése nem vált szükségessé.

[34] A tanúk figyelmeztetése, kihallgatása túlnyomórészt az eljárási rendelkezésekkel összhangban állt, bár az egyéniesítést nélkülözte. Erre is visszavezethetően, kifogásolhatóan maradt el a legtöbb tanú esetében a nyomozati vallomások és az eljárás egyéb adatai tükrében nyilvánvalóan felmerülő Be. 172. § (1) bekezdése szerinti tanúvallomás megtagadási okra külön történő figyelmeztetés, vagy e figyelmeztetés jegyzőkönyvezése. Miután azonban előadásuk nem tartalmazott olyan állítást, mely vonatkozásban őket a vallomás megtagadás joga megillette volna, így a figyelmeztetés elmaradása a tanúvallomásaik (részbeni) értékelhetőségét sem befolyásolta.

[35] Törvényesen került sor egyes tanúk vallomásának felolvasására, ismertetésére is, emellett az elsőfokú bíróság a Be. 531.§-a alapján az okiratokat és egyéb iratokat is ismertette.

[36] Az elsőfokú ítélet részletesen foglalkozott a bizonyítási indítványok elutasításának indokaival (Be. 561. § (3) bekezdés f) pont), bár tanú12 tanú kihallgatásának mellőzését érintően pontatlanul ismertette, tekintve, hogy arra – szemben az I.r. vádlottal – az ügyész indítványt nem tett. Ezen túlmenően ezen elsőbírói megállapítások közül pusztán az elsőfokú ítélet 38. oldal harmadik bekezdés első tagmondatát kellett mellőzni. Az tanú19 által képviselt cég számlakivonatának beszerzésére irányuló védői indítvány elutasítását ugyanis annak elkésztése semmilyen módon nem alapozhatja meg. Az erre utalás téves, a Be. 520. § (6) bekezdése ugyanis a ténylegesen késedelmesen előterjesztett bizonyítási indítvány elutasítását nem teszi lehetővé ez okból, hiszen amennyiben az szükséges a tényállás tisztázásához, a bizonyítást le kell folytatni, függetlenül attól, hogy azt a védelem mikor terjesztette elő. Ugyanakkor arra helytállóan hivatkozott a törvényszék, hogy a bankszámlakivonat megalapozott tényállás megállapításához, miután az ellenérték kifizetését senki nem vitatta, szükségtelen volt.

[37] Az ítéltábla felhívja a figyelmet arra is, hogy az írásba foglalt ítélet nem felel meg a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII.23.) OBH utasítás 27/A. § (13) bekezdésében írtaknak, mert az indokolás bekezdései sorszámmal nincsenek ellátva, s ez a hivatkozásokat, áttekintést is megnehezíti. Ugyancsak ez okból nem helyeselhető az az ítéletszerkesztési gyakorlat, hogy az indokolásban a vádlottakat a rendőségük megjelölése nélkül tüntette fel.

[38] Ami I.r. vádlott és védőjének másodfokú nyilvános ülésen előterjesztett bizonyítási indítványa elutasításának indokait illeti: az ítéltábla Terhelt1 I.r. vádlott egészségi állapotával összefüggő, részletekkel is alátámasztott állításait – orvosi dokumentumok hiányában is – elfogadta, azokkal az elsőfokú ítélet megállapításait kiegészítette, s betegségét a büntetés kiszabása során is figyelembe vette. Ezért az orvosi dokumentáció, illetőleg orvosszakértői vélemény beszerzése, figyelemmel arra is, hogy I.r. terhelt hónapok óta – saját bevallása szerint – tüneteire kizárólag antidepresszáns és fájdalomcsillapító hatású gyógyszeres ellátásban részesül, műtéti beavatkozást, más típusú kezelést nem írtak elő számára, a büntetés kiszabását érdemben tovább befolyásoló eredménnyel nem járhatott volna.

[39] Nem bírtak érdemi jelentőséggel az I. rendű vádlottnak a nyomozás eljárási hibáival, hiányosságaival kapcsolatos kifogásai, melyek a vád, illetőleg a felhasznált bizonyítékok törvényességét még helytállóságuk esetén sem érintették. Ugyanakkor az ítéltábla azt is szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a nyomozó hatóságon a terhelt jegyzőkönyvön kívül közölt, írásban elő nem terjesztett indítványainak elmaradása egyébként sem lenne számonkérhető.

[40] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés a) pontjában írtaknak megfelelően tartalmazza a vádra utalást.

[41] Az elsőfokú ítélet vádlottak előéletére, a folyamatban levő büntetőeljárásokra vonatkozó részében (Be. 561. § (3) bekezdés b) pont) a rendelkezésre álló iratok (erkölcsi bizonyítványok) alapján az alábbi kiegészítések, pontosítások váltak szükségessé:

- Terhelt1 I. rendű vádlott ellen új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette miatt folyik eljárás a Salgótarjáni Járási Bíróságon, emellett 2022. júliusa és 2023. augusztusa között elkövetett sikkasztás büntetével 2024. június 4. napján gyanúsították meg a Salgótarjáni Rendőrkapitányságon 1170/2023.bü. szám alatt folyó büntető ügyben.

- A II.r. vádlott neve helyesen Terhelt2.

- Terhelt3 III.r. vádlott előzményi büntetésénél az „ítélte” kifejezés helyett „szabott ki vele szemben” szövegrésszel helyettesítendő.

- Terhelt4 IV. r. terhelt esetében pedig az rögzítendő, hogy az 1./ és 2./ pont alatti büntetéseket hatályos erkölcsi bizonyítványa már nem tartalmazza, előbbi 2024. szeptember 18. napján, utóbbi pedig ezt megelőzően 2024. február 6. napján törlésre került. Mindez azt jelenti, hogy a Btk. elkövetés idején hatályos 97. § (1) és (2) bekezdése értelmében e nyilvántartásból törölt büntetések miatt vele szemben hátrányos jogkövetkezmények – értve ez alatt azok súlyosító tényezőkénti értékelését, de a felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatti elkövetés esetén irányadó rendelkezéseket is – nem alkalmazhatók. A teljesség igénye érdekében jegyzi meg az ítéltábla, hogy 2024. augusztus 1. napjától a Btk. 97. §-a (3) bekezdéssel egészült ki, mely kimondja, hogy a korábbi elítéléshez fűződő büntetőjogi jogkövetkezmények – tehát a súlyosító tényezőkénti értékelés, úgyszintén a felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatti elkövetés esetén irányadó rendelkezések – nem minősülnek tilalmazott hátrányos jogkövetkezménynek. Ez utóbbi rendelkezés alkalmazására azonban Terhelt4 IV. rendű vádlott esetében jelen ügyben a Btk. 2. §-ában írt vizsgálatot követően kizárólag az elbíráláskori törvény alkalmazása esetén kerülhetett volna sor.

[42] A személyi körülmények körében írtak a nyilvános ülésen tett terhelti előadások, becsatolt okiratok alapján annyiban egészítendő ki, helyesbítendő:

- Terhelt1 I.r. vádlott érettségizett, szakképzettséggel nem rendelkezik. Svájci munkahelye (egészségi állapota miatt) megszűnt, jelenleg alkalmi munkából havonta 200-300.000 forint jövedelemre tesz szert. Vagyontalan, kb. 60.000.000 forint adóssága áll fenn a NAV, banki hitelek és egyéb kölcsönök folytán, ingatlanát árverésre bocsátották. Nála idén júniusban végzett vizsgálatok után idegpályák mellett elhelyezkedő agydaganatot diagnosztizáltak, mely elhelyezkedése miatt műtétileg nem eltávolítható, s emiatt a szövettani vizsgálatra sem került sor, arra csupán antidepresszánt és fájdalomcsillapítót szed.

- Terhelt3 III.r. vádlott a cég23-nél dolgozik, havi nettó jövedelme 300.000 forint.

- Terhelt4 IV.r. vádlott az általános iskola nyolc osztályát végezte, targoncakezelő szakképzettséget szerzett. Jelenleg az Iron Electrian Kft.-nél dolgozik egyéb ügyintézői munkakörben, havi nettó jövedelme 500.000 forint. Elvált családi állapotú, de volt feleségével jelenleg közös háztartásban él, s nevelik két kiskorú gyermeküket, akik közül

mindkettő rendszeres egészségügyi ellátásra szorul. A IV.r. vádlott gyomor-, szív és vérnyomásos panaszai miatt szorult gyógyszeres kezelésre.

[43] Az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás, pontosabban annak másodfokú felülbírálat során vizsgálendő I/1/a-c), I/3. és II. pontja túlnyomórészt megalapozott, annak kisebb, iratellenességen és téves ténybeli következtetésen [Be. 592. § (2) bekezdés c), d) pont] alapuló részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében a másodfokú bíróság az iratok tartalma alapján és helyes ténybeli következtetéssel a Be. 593.§ (1) bekezdés a) pontja szerint pontosította és kiegészítette a lentebb írtak szerint a tényállást:

- Az I/1/a) tényállási pont táblázatánál rögzítette, hogy a számlán szereplő nettó összegek áfa tartalma több helyen hibásan került feltüntetésre,
- az a 2015. áprilisra vonatkozó táblázat 6. sorában helyesen 516.612 forint, a 7. sorában 511.510 forint, a 19. sorban 526.822 forint, s ekként a 2015. áprilisi Áfa összeg 11.003.521 forint,
- a 2015. májusi számlák 4. sorában 525.513 forint, 10. sorában 425.411 forint, 13. sorában 555.677 forint, 17. sorában 529.248 forint, 19. sorában 464.152 forint, a 2015. májusi Áfa összeg pontosan 11.271.721 forint,
- a 2015. júniusi számlák vonatkozásában a táblázat 2. sorában az Áfa összeg 533.010 forint, 5. sorában 300.463 forint, 7. sorában 529.368 forint, 8. sorában 542.865 forint, 9. sorában 536.472 forint, 13. sorában 522.635 forint, 14. sorában 540.939 forint, 21. sorában 540.715 forint, 28. sorában 535.153 forint, s a 2015. júniusi Áfa összeg pontosan 14.634.059 forint,
- a 2015. júliusi számlákban az Áfa összege a 3. sorban 514.061 forint, a 7. sorban 545.359 forint, a 8. sorban 547.313 forint, a 11. sorban 539.575 forint, a 23. sorban 537.629 forint, a 2015. júliusi számlák Áfa összege ekként 14.924.149 forint,
- a 2015. augusztusi számlák tekintetében a táblázatban szereplő Áfa összeg az 1. sorban 508.010 forint, a 14. sorban 540.792 forint, e hónap Áfa összege összesen 10.414.692 forint,
- míg a teljes Áfa végösszege ekként a számlák nettó értéke alapján 62.248.142 forint.
- A vagyoni hátrány összegét az elsőfokú ítélet 21. oldal 4. bekezdésétől a 22. oldal első bekezdéséig akként helyesbíti, hogy 2015. április vonatkozásában 269.000 forint Áfa került eltitkolásra, s a fennmaradó 10.702.000 forint jogosulatlan Áfa levonásra tekintettel 10.971.000 forint, 2015. májusában 11.272.000 forint, 2015. júniusában 14.634.000 forint, 2015. július hónapban 14.924.000 forint, 2015. augusztus hónapban 10.415.000 forint, tehát a cég12. nevében végzett tevékenység kapcsán a vagyoni hátrány 62.216.000 forint.

- Az I/1/b. tényállási pontnál táblázatnál a fentiek alapján a 2015. szeptemberi számlák 1. sorában az Áfa összeg helyesen 521.998 forint, a 2. sorban 470.896 forint, s így az e havi számlák Áfa értéke összesen 8.938.975 forint, a 2015. októberi számlák 5. sorában szereplő számla áfa tartalma ténylegesen 535.813 forint, 10. sorában 529.369 forint, 15. sorában 553.586 forint, a 2015. novemberi számlák áfa tartalma 8.381.375 forint, míg az összesített áfa érték 31.099.959 forint.
- Az I/1/b. tényállási pontnál az elsőfokú ítélet 25. oldal utolsóelőtti bekezdését akként helyesbíti, hogy 2015. szeptember vonatkozásában a vagyoni hátrány 8.939.000 forint, míg 2015. november vonatkozásában 8.381.000 forint, azaz összesen 17.320.000 forint.
- az I/1/c. tényállási pontnál a 2015. novemberi számláknál a 2. sorban levő számla áfa összege 340.411 forint, az e havi számlák Áfa tartalma ténylegesen 2.814.298 forint, a 2015. december havi számlák 1. sorában az Áfa tartalom helyesen 516.613 forint, így az e havi számlák Áfa tartalma 4.942.285 forint, a 2016. januári számlák 4. sorában írt számlánál az Áfa tartalom helyesen 546.801 forint, s így az e havi számlák Áfa tartalma 2.713.594 forint; a 2016. márciusi számláknál a 7. sorban írt számla Áfa összege helyesen 418.824 forint, s így az e havi számlák Áfa tartalma 4.582.690 forint; a 2016. áprilisi számlák közül az 1. sorban szereplő számla Áfa összege helyesen 504.935 forint, a 2. sorban 536.699 forint, a 8. sorban 383.933 forint, a 2016. április számlák Áfa összege ténylegesen 7.363.420 forint; a 2016. májusi számláknál a 6. sorban írt számla Áfa összege helyesen 489.536 forint, az e havi számlák Áfa tartalma ténylegesen 4.689.922 forint; míg az e tényállási pont összesített Áfa összege 33.598.674 forint.
- Az I/1/c. tényállási pontnál az elsőfokú ítélet 30. oldal második bekezdésénél a vagyoni hátrány összegét módosítani volt szükséges 2015. november tekintetében 2.814.000 forintra, 2016. áprilisában 7.363.000 forintra, az összes vagyoni hátrányt 33.598.000 forintra.
- Az I/3. tényállási pontnál a 2017. májusi számlák 2. sorában az Áfa összeg helyesen 438.802 forint, a 7. sorban 514.594 forint, tehát az e havi számlák Áfa tartalma helyesen 8.886.029 forint, a 2017. májusi számlák első sorában az Áfa tartalom helyesen 471.030 forint, így az ehavi Áfa-érték 7.718.692 forint; a 2017. júliusi számlák 7. sorában az áfa összeg helyesen 306.059 forint, a havi Áfa összérték 5.762.156 forint; míg e tényállási pontban szereplő számlák összesített Áfa tartalma 28.134.012 forint.
- Az I/3. tényállási pontnál, az elsőfokú ítélet 35. oldal negyedik bekezdésében a vagyoni hátrány összegét 28.134.000 forintra módosította.
- Az I/1/a) tényállási pontnál az elsőfokú ítélet 21. oldal második bekezdését, az I/1/b) tényállási pontnál az elsőfokú ítélet 25. oldal táblázat utáni harmadik bekezdését, I/1/c) tényállási pontnál az elsőfokú ítélet 29. oldal táblázat utáni második bekezdését, I/3. tényállási pontnál az elsőfokú ítélet 34. oldal utolsó bekezdését mellőzte.
- Az I/3. tényállási pontnál az elsőfokú ítélet 34. oldal táblázat utáni harmadik bekezdése, és e tényállási pont 35. oldalon található utolsó bekezdése helyett azt rögzítette, hogy Terhelt3

III. rendű vádlott a készpénzfelvételek után alkalmanként legkevesebb 10.000 forint, így mindösszesen legalább 670.000 forint díjazásban részesült.

- A II. pont utolsó bekezdésének utolsó mondatrészét (35. oldal utolsó bekezdés) akként pontosította, hogy „a tulajdonos és az ügyvezető személyére vonatkozóan valótlan adat kerüljön bejegyzésre.”

[44] Az ekként kiegészített és helyesbített tényállás I/1/a-c)., I/3. és II. pontja már mindenben hiánytalan és pontos, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, az az I., II. és III.r. vádlott tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, így a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[45] Ugyanakkor Terhelt4 IV. rendű terheltre vonatkozó korlátozott felülbírálat miatt a tényállás I/2. pontjának megalapozottságát az ítéltábla a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem vizsgálta, az a Be. 591. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban irányadó volt.

[46] A bizonyítékok értékelésével kapcsolatban megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában foglaltak szerint teljesítette, a szükséges részletességgel számot adott arról, hogy mely bizonyítékot mely okból fogadott vagy vetett el, s érvelésével az ítéltábla döntően egyetértett. A törvényszék helytállóan állapította meg I., II. és III. rendű terheltek cselekvőségét, s megalapozottan vont következtetést nevezettek tudattartalmára, miután az e körben releváns bizonyítékokat a többnyire csupán tagadásban megnyilvánuló védekezésüket is szem előtt tartva, részletesen elemezte.

[47] Az okirati bizonyítékok (pl.: cégmásolatok, annak mellékletei, számlák, bevallások, NAV jegyzőkönyvek, határozatok, bankszámla szerződések, bankszámlaforgalmi adatok stb.) alapján az érintett cégek/vállalkozások cégnyilvántartás szerinti tulajdonosai, képviselői, a cégnyilvántartásba bejegyzés időpontja, ténye, az áfa köteles tevékenység, az ennek során kibocsátott számlák, valamint a benyújtott bevallások, időpontja, tartalma, a vállalkozások vádban szereplő tevékenységével összefüggő bankszámlán történt pénzmozgások adatai egyértelműen megállapíthatóak (és megállapítandóak) voltak. A számlák áfa tartalmának, s így a vagyoni hátrány téves megállapítását sérelmező, ámde minden konkrétumot nélkülöző I.r. védői kifogás részben alapos volt, s ez alapján a másodfokú bíróság helyesbítette is a vonatkozó adatokat azzal a megjegyzéssel, hogy e pontosítások a vagyoni hátrány összegét, a költségvetést károsító bűncselekmények minősítését érdemben nem befolyásolták. Ugyanakkor arra is szükséges rámutatni, miszerint az elsőfokú védői perbeszédben hivatkozott eltérések további részére a törvényszék helytálló magyarázattal szolgált, bár a kerekítés egyébként pontosan idézett előírásait nem a jelenlegi, hanem az elkövetés idején hatályban levő adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 1. számú melléklet I/A/1. pontja alapozza meg.

[48] Az egyes terheltek cselekvőségére, tudattartalmára vonatkozó elsőfokú ítéleti megállapításokkal kapcsolatban a védői fellebbezés indokolásokban, perbeszédben sem

hangzott el olyan érv, mely az elsőbírói indokolás, következtetés módosítását szükségessé tette volna.

[49] Terhelt I. rendű vádlottat illetően nem tényszerű azon védői hivatkozás, hogy a bizonyítékok, s különösen a tanúk vallomása cáfolta – saját egyéni vállalkozása nevében történt értékesítésen túl – tényleges gazdasági tevékenységét, s a más adóalanyok tekintetében a költségvetést károsító cselekményekben a bűnös közreműködését. Az értékesítéshez a cégek, egyéni vállalkozások „felhasználása” nem egyidőben, hanem egymást követően, éveken keresztül történt meg úgy, hogy az időben későbbi cselekményeknél már – csakúgy mint a II. rendű terhelt – Terhelt I. rendű vádlott is nyilvánvalóan tisztában volt az adóhatóság vizsgálatával, az adóhiány megállapításával. Így nem hivatkozhat arra, hogy például Terhelt III. rendű vádlott évekkal későbbi, teljesen azonos elkövetési magatartásra való felhívásakor annak adóelkerülésre irányuló céljával, tevékenységével ne lett volna tisztában. Ugyanakkor a tényállás – bár ez a minősítésben nem jelent meg – ezt meghaladóan is helytállóan utalt a cég 12. vonatkozásában tényleges ügyvezetői szerepére, melyet a cég számlái feletti önálló rendelkezési joga, az általa kiállított számlák, a kft. működésével kapcsolatos bejelentések, az ügyfélkapu regisztráció átvétele, továbbá azon tény is kétségtől megalapozott, hogy a társaság bevallásának elkészítésére tanú 17-nak ugyancsak I. rendű vádlott adott megbízást, s annak adatait is ő határozta meg. De a védői érveléssel szemben ezt igazolta tanú 1, tanú 2, tanú 3, tanú 5, tanú 7, tanú 10, tanú 11, tanú 14, tanú 9 tanú vallomása is. Az a körülmény pedig, hogy nevezettek tisztában voltak azzal, miszerint a cég 12. cégjegyzékben szereplő képviselője terhelt II. rendű vádlott, ennek nem mond ellent, ez a partner cégek vezetői részéről, figyelemmel ezen adat cégnyilvántartásból hozzáférhető voltára, elvárható. Éppen ezért nem befolyásolta I. rendű vádlott által tanúsított magatartás megítélését az a tény, hogy II. rendű vádlottat egyes partnercégek képviselőinek személyesen is bemutatta. Kétségtelen az is, hogy az eljárás adataiból más személy(ek) érintettsége (pl.: tanú 18 – más néven tanú 18, tanú 24, tanú 24, tanú 31) is felmerülhet, ez azonban I. rendű terhelt büntetőjogi felelősség alóli mentesülését, cselekményeinek eltérő értékelését nem eredményezhette, ekként azt a bíróság a vádelv sérelme nélkül nem is vizsgálhatta. Terhelt I. r. vádlott felszólalásában hivatkozott kényszerre, fenyegetésre utaló, azt a legcsekélyebb mértékben valószínűsítő adat az eljárás során nem merült fel, sőt a terhelti nyilatkozatok alapján az elkövetés mögött bevételszerzési indíték húzódott meg. Az I. r. terhelt éveken át tanúsított magatartása, unokatestvérének Terhelt III. r. vádlottnak évekkal később történő bevonása, utóbbi tanú 18-t terhelő állításai is cáfolják fenyegetettségi helyzetét.

[50] Terhelt II. rendű egyéni vállalkozó nevében I. r. vádlott által tényleges, adóköteles tevékenység folytatását, mely időben követte a cég 12. nevében történt értékesítést, s pontosan illeszkedett a NAV céggel kapcsolatos vizsgálatához, ennek keretében II. rendű terhelt adóhatóság előtti adózó képviselőjeként történt meghallgatásához, a tanúvallomásokon, az azonos elkövetési magatartáson túl, a meghatalmazás mint okirati bizonyíték is egyértelműen igazolta. Ennek értelmében ugyanis Terhelt II. rendű vádlott mindennemű képviselettel Terhelt I. rendű vádlottat hatalmazta meg 2015. szeptember 11. napján. A tanúvallomások közül kiemelendő tanú 17 tanú azon állítása is, mely szerint bár II. rendű vádlott egyéni vállalkozása nevében két alkalommal is adott be adóbevallást, nevezettel személyesen nem találkozott, a megbízást és a szükséges iratokat, a bevallási adatokat I. rendű terhelttől kapta meg. Az egyéni vállalkozók nevében végzett tevékenysége azonban e jogviszony eltérő sajátosságai miatt, bár a büntetőjogi felelősségre vonhatóságát nem, de az azzal kapcsolatos rész-cselekmények elkövetői alakzatának megítélését érintette.

[51] Terhelt2 II. rendű, csakúgy mint Terhelt3 III. rendű vádlott vonatkozásában a cégalapítás, egyéni vállalkozói regisztrációja, a bankszámlanyitások, bankszámláról történt pénzfelvételek adatai, körülményei, csak arra a következtetés levonására adhattak alapot, miszerint tisztában voltak azzal, hogy cselekvősege kizárólag azt a célt szolgálhatja, hogy más személy az cége/egyéni vállalkozása nevében végzett tevékenysége után az adó bevallását/befizetését elkerülje. A fenti adatokból, úgyszintén azon tényből, hogy az egyéni vállalkozókénti regisztrációt megelőzően II. rendű vádlottat már a cég12.-t érintő adóhatósági vizsgálat során meghallgatták, fel sem merülhetett tudatukban az, hogy annak keretében I. rendű vádlott vagy ismeretlen személy jogszerű magatartást fog tanúsítani. Kétségtelenül ennek ellenkezője következik saját korábbi vallomásaikból is, mely szerint az elkövetésben való közreműködést, bár tényleges gazdasági tevékenységet nem végeztek, mindennemű regisztrációt követő magatartásuk pénzfelvételekben és átadásban nyilvánult meg, rossz anyagi helyzetükkel indokoltak. Márpedig a munkavégzés nélküli pénzszerzés szándéka önmagában hordozta a bűnös célzat ismeretét is. Fentiekből tehát más következtetést nem lehet levonni, minthogy Terhelt2 II. rendű valamint Terhelt3 III. rendű vádlott tudattartalma kiterjedt arra, hogy a cégalapítás, egyéni vállalkozás regisztrációja az állami költségvetés megkárosítását, vagyoni hátrány okozását célozta.

[52] Az egyéni vállalkozó/cég nevében kibocsátott számlák tartalmának pontos ismerete, az esetlegesen benyújtott bevallás napjának, tartalmának ismerete a büntetőjogi felelősség megállapításához nem szükséges, legfeljebb az elkövetői alakzat megítélése szempontjából bírhat relevanciával.

[53] Terhelt3 III. rendű terhelt vonatkozásában azonban a költségvetést károsító cselekmény a személyétől elkülöníthetetlen egyéni vállalkozói tevékenység keretében valósult meg, melyet az egyéni vállalkozóról és egyéni cégről szóló 2009. CXV. törvény 2-3. §-a értelmében kizárólag természetes személy végezhet az ekkénti nyilvántartásba vétel napjától. Ez pedig azt jelenti, hogy az adóbevallási kötelezettség, kivéve ha a regisztrációra vagy a tevékenység folytatására a tudtán kívül került sor, személyétől elválaszthatatlan, az adó bevallása őt terheli, annak szándékos elmulasztása rajta kérhető számon. III. rendű vádlott pedig a neve alatti gazdasági eseményekkel, adóbevallási kötelezettségével, annak volumenével mindvégig tisztában volt, s részéről a bevallások benyújtásának elmaradása is tudatosan történt.

[54] Terhelt2 II. rendű vádlott mint egyéni vállalkozó nevében végzett tevékenység kapcsán ugyanezen megállapítások irányadók. Azonban a cég12. vonatkozásában a cégalapítást követően tényleges ügyvezetői magatartást nem fejtett ki, a társaságon belül a Gt.-ben szabályozott ügyvezetői jogkört ténylegesen nem gyakorolt, ilyenek a bankszámlatömb vétele, bankszámlanyitás, a bankszámláról történt csekély számú pénzfelvétel, s egyszeri személyes bemutatása, ahhoz kapcsolódó vezetői döntés hiányában nem tekinthető. A társaság tevékenységével, annak volumenével bizonyíthatóan ismerettel nem rendelkezett. Az ezzel ellentétes elsőbírói, ügyészégi álláspont egyébként ellentmond a tényállás II. pontjában írtaknak, mely az e tekintetben egyező terhelti vallomás, okiratok tartalma alapján pont azt tartalmazza, hogy a terhelt2 II. terhelt mint a cég12. tulajdonosa és ügyvezetője cégnyilvántartási bejegyzésére valótlanként került sor. S a bejegyzés valótlansága miatt, valós ügyvezetői pozíció hiányában nyilvánvalóan (tettesként) nem kérhető számon az ügyvezetőt mint a társaság képviselőjét terhelő kötelezettségek elmulasztása sem.

Amennyiben tehát a II. rendű terhelt által a cég12. vonatkozásában kifejtett cselekvőség tényleges ügyvezetői tevékenységnek minősülne, úgy a II. tényállási pontban írt közbizalom elleni cselekmény elkövetése fel sem merülhetett volna, a kettő egyidejű megállapítása kizárt.

[55] Értelemszerűen a fentebb írtak értelmében eltérő megítélés alá esik a terhelt2 II. rendű terhelt mint egyéni vállalkozó nevében kifejtett – tudtával – végzett, s személyétől elkülöníthetetlen tevékenység azzal, hogy törvényi tényállás keretei közé lépő tevőlegessége az adó eltitkolása (elhallgatása) az adóbevallás benyújtásának szándékos elmulasztása 2015. szeptember és november hónap tekintetében is. Míg a valótlan tartalmú „0”-ás bevallás benyújtása, minthogy arra utasítást adott, annak tartalmát meghatározta, I.r. vádlotthoz köthető.

[56] A tényállás módosítását, ezen belül is arra vonatkozó bekezdések mellőzését, miszerint a tényállásban szereplő számlákat a vevők lekönyvelték, és áfa bevallásaikban a beszerzést terhelő, levonható adó körében figyelembe vették az indokolta, hogy e megállapítások tévesen azt a látszatot keltették, mintha a vagyoni hátrány bekövetkezése a vevők ebbéli magatartásával összefüggésben állna. Ez azonban ellentétes az elkövetés idején hatályos általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) rendelkezéseivel, és az ÁFA hozzáadott érték adó jellegének kizárólag makroszintű közgazdasági szemléletű hibás megközelítéséből fakad. Az adólevonás joga alanyi jog, annak gyakorlása – a feltételek fennállása esetén – kizárólag az adózó döntésén alapul, és nem tehető függővé pl. attól, hogy a számlát kibocsátó adóalany adóbevallási vagy fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, arra a számla befogadójának ráhatása sincs. Nyilvánvalóan más a helyzet az értékesítést terhelő, fizetendő adó bevallásával, mely nem az adózó önkéntes döntésén, választásán alapul. A fizetendő adó bevallásának, megfizetésének kötelezettségét az Áfa tv. nevesíti, e kötelezettség teljesítése alól az adózó (képviselője) sem a bizonylatok (könyvelés) hiánya miatt, de akkor sem mentesül, ha a számla befogadója adólevonási jogát nem érvényesítette.

[57] A fentieken túl az ügyész alappal kifogásolta az elsőfokú bíróság azon megállapítása iratellenességét, miszerint nincs arra semmilyen adat, mely bizonyítaná, hogy Terhelt3 III. rendű vádlott a banki pénzfelvételek alkalmával legkevesebb 10-20.000 forintot kapott, s így legalább 670.000 forinttal gazdagodott a bűncselekménnyel összefüggésben. Az elsőfokú ítéletben írtakkal szemben ugyanis mind a pénzösszeg 10-20.000 forint, mind pedig az átvétel körülményei Terhelt3 III. rendű terhelt gyanúsított kihallgatása során fenntartott, a NAV Észak-Magyarországi Bűnügyi Igazgatóság Nógrád Megyei Vizsgálati Osztályánál 64010/105/2016.bü. számon, 2018. március 8. napján tett bejelentésében kifejezetten szerepel. A cselekmény jellegéből, az elkövetők viszonyából, III. rendű akkori egzisztenciális helyzetéből, de III. rendű terhelt által közöltekből sem tűnik ki olyan körülmény, mely az egyéni vállalkozói regisztráció, annak rendelkezésre bocsátása, a számlák aláírása, s a nagyszámú hónapokon keresztül tartó készpénzfelvétel szívésségből történő teljesítését akár csak felvetné. Ezzel ellentétesen III. rendű terhelt maga vallott arról, hogy a cselekményre akkori rossz anyagi helyzete és életvitele miatt került sor. Mindezekből ítéleti bizonyossággal vonható következtetés arra, hogy Terhelt3 készpénzfelvételek során alkalmanként legalább 10.000 forint, s figyelemmel a készpénzfelvételek számára összesen legalább 670.000 forint juttatásban részesült.

[58] A fentiek szerint irányadó tényállásból a törvényszék okszerűen vont következtetést Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű, Terhelt3 III. rendű és Terhelt4 IV. rendű vádlottak bűnösségére, a költségvetést károsító bűncselekmények minősítése azonban I-III. rendű vádlottakat illetően korrekcióra szorult, míg IV. rendű terhelt vonatkozásban a minősítés törvényes.

[59] S bár utóbbi esetében a maradéktalanul törvényes minősítést nem befolyásolta, a korábbi elítéléshez fűződő jogkövetkezményekkel kapcsolatos törvényi rendelkezések terheltre hátrányos változása miatt szükséges utalni arra, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlottnál a Btk. 2. § (1) bekezdése szerint főszabályként irányadó elkövetéskori büntető törvény alkalmazandó.

[60] A törvényszék helyesen járt el amikor az I., II. és III. rendű vádlottak cselekményét költségvetési csalás büntettként értékelte azzal a kiegészítéssel, hogy az valótlan tartalmú nyilatkozat megtételével és a valós tény elhallgatásával kifejtett elkövetési magatartással [396.§ (1) bekezdés 3. és 4. fordulata] valósult meg. A valótlan nyilatkozat megtételével felrovásának akkor van helye, amennyiben a vagyoni hátrány bekövetkezése önmagában a hamis nyilatkozattétel eredménye, mint például ellenőrzés nélküli önbevallásnál, amennyiben a jogosulatlanul levonásba helyezett számlák ÁFA tartalma visszaigénylői pozíciót nem eredményez, ahogy a „0” értékesítést terhelő adót tartalmazó, I. rendű vádlott megbízásából benyújtott bevallásoknál. A valós tény elhallgatása megállapítására fordulat megállapításának volt helye azon (rész)cselekményeknél, melyekben bevallás benyújtására az arra kötelezett részéről tudatosan nem került sor.

[61] A másodfokú bíróság emellett nem értett egyet a folytatólagosság, valamint egyes (rész)cselekmények elkövetői alakzatának megállapításával.

[62] A költségvetési csalás bűncselekmény törvényi tényállásának szövege ugyanis a több bevallási időszakot és adóalanyt érintő elkövetési magatartásokat az eredményen keresztül egységbe foglalta, a már egységet képező bűncselekmény további egységbe foglalása így nem merülhet fel. A különös részi törvényi (és nem természetes) egység további általános részi folytatólagosság törvényi egységbe foglalása tehát értelmezhetetlen, a minősítésekből erre utalást mellőzni kellett.

[63] A másik vizsgálandó kérdés nyilvánvalóan az volt, hogy ki a költségvetési csalás tettese, a bűncselekménynek ugyanis nincs speciális alanya, vagyis – elvileg – bárki elkövetheti, aki az adófizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszköz tekintetében törvényi tényállásban szereplő elkövetési magatartást tanúsít azzal, hogy a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjának tények elhallgatására vonatkozó alakzata tekintetében fennáll korlátozás, az elkövetési magatartás mulasztásos jellege miatt akként, hogy a tények szándékos elhallgatása miatti felelősségre vonás azon személyekre korlátozott, akiket az adott tényállásban meghatározott tények közlésével kapcsolatos kötelezettség terhel. Nem kérdéses, és helyes volt tehát azon magatartások tettesi értékelése I., II., III. rendű vádlottak

vonatkozásában, mely egyéni vállalkozókénti tevékenységükkel összefüggésben az adóbevallás benyújtásának elmulasztására, a fizetendő adó szándékos elhallgatására vonatkozott. Az egyéni vállalkozói jogviszony keretében végzett tevékenység ugyanis az azt kizárólag folytatható természetes személytől nem különíthető el, abban az elsőfokú ítéletben is hivatkozott Evecv. 15-16. §-a alapján személyesen is köteles közreműködni, s az egyéni vállalkozói tevékenységből eredő kötelezettségeiért teljes vagyonával felel.

[64] Az a jogi álláspont ugyanakkor nem osztható, hogy a tettes a költségvetési csalás valamennyi fordulatanál kizárólag a gazdasági társaság cégnyilvántartásban szereplő ügyvezetője lehet. A cégnyilvántartás e szempontból nem konstitutív hatályú, s a rendelkezésre álló adatok elemzésével állapítható és állapítandó meg azon személy, aki a gazdasági társaságot érintően ténylegesen gyakorolta – az adóbevallási kötelezettségre is kiterjedően – az ügyvezetői jogköröket, s ez a cég12. (I/1/a. tényállási pont) vonatkozásában Terhelt1 I. endű vádlott volt.

[65] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a ma már minden gazdasági társaságot terhelő elektronikus kapcsolattartás, és a bevallások kizárólagosan e-úton (ma már a cégkapun keresztül) történő előterjesztésének kötelezettsége az elkövetői alakzatoknak ehhez történő igazítását igényli (miként egyébként az elkövetés helye is, minthogy az adóbevallás címzettje, és az adóbevallás beérkezésének fizikai helyszíne – azaz az adott szerver – akár térben eltérhet egymástól, a bevallás beérkezését pedig egy helyhez nem köthető központi kézbesítési rendszer automatikusan igazolja vissza, és az a megfelelő elektronikus jel/kód alapján jut el az eljárni jogosult és köteles hatósághoz automatikusan, emberi beavatkozás nélkül. Ez azonban a jelen ügyben nem volt vizsgálendő kérdés). Ilyen eljárási környezetben ugyanis (amely a jelen ügyben már érvényesült) tipikusan nem az ügyvezető gondoskodik a valótlan adóbevallásról, az gyakorlatilag tőle semmilyen közreműködést nem igényel, ugyanakkor büntetőjogi megközelítésből nyilvánvalóan felel e bevallás valótlanságáért, ha arról tudott. Annak sem volt semmilyen jelentősége a bűncselekmény elkövetőire nézve, hogy kinek az ügyfélkapu azonosítóját használták a bevallás beküldése során, ez ugyanis mindössze technikai kérdés, a büntetőjogi felelősség alapját nem ez, hanem az képezi, hogy ki készítette el általa is tudottan, valótlan tartalommal a bevallást, és ki volt az, aki ily módon az előterjesztését elrendelte (e tekintetben érdemi befolyása volt).

[66] Jelen ügyben Terhelt2 II. rendű vádlott az alapított céget, a cég12.-t ténylegesen nem működtette, s bár megelőző, s közbeni tevékenysége során nyilvánvalóan tisztában volt az adóelkerülésre irányultságával, a bevallás benyújtásának, annak elmaradása, a tartalmi elemek meghatározása nem az ő döntésének eredménye volt, a költségvetési csalás törvényi tényállási eleminek megvalósítását megelőző, azon kívül eső magatartása – tényleges ügyvezetői pozíció hiányában – tettesi felelősségrevonást, szemben I. rendű vádlottal, a társaság tényleges működtetőjével, nem eredményezhetett, fentebb írt II. rendű terhelti tudattartalom az I/1/a) tényállási pontot illetően bűnsegédi bűnrészesség megállapítására lehetett csak alkalmas.

[67] Értelemszerűen más a helyzet a személyéhez kötődő egyéni vállalkozókénti tevékenységével összefüggő áfa bevallási kötelezettség elmulasztásával (I/1/b. tényállási pont), melynél önálló – való tény elhallgatásával megvalósult – tettesi felelőssége nem kérdéses. Azonban ez sem annulálhatja más elkövető, azaz I. rendű vádlott törvényi

tényállási elemet megvalósító cselekvőségét, azaz Terhelt2 egyéni vállalkozó nevében beadott valótlan nullás bevallást, s nem eredményezheti annak törvénysértő részesi megítélését.

[68] Mindezek alapján nem kétséges, hogy mind I. rendű vádlott, mind pedig II. rendű vádlott a költségvetési csalás bűntette körébe vonható egyes részcsелеkményeket tettesként, míg másik részét részesként (I.r. felbújtó, II.r. bűnsegéd) valósított meg.

[69] S bár a tettesi és részesi magatartások egységbe foglalásának tilalma, az ezt kifejezetten csak a különböző tettesi magatartásokhoz kapcsolódó részesi magatartások kapcsán kizáró 3/2011. Büntető Jogegységi Határozatból nem következik, sőt azt, mármint az egységbe foglalást a korábbi bírói gyakorlattal egyezően kifejtett, a BH.2012.166. számon közzétett álláspontjában a Kúria is követendőnek tartotta, ugyanakkor az EBH 2019.B.6. számú jogesetben közöltek után a bírói gyakorlatban is eltérő álláspont vált uralkodóvá. E szerint a részesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény mint tényálláson kívüli magatartás nem vonható a tettesként elkövetett cselekménnyel törvényi egységbe, s ezt figyelembe véve a tettesként és részesként elkövetett cselekményeket az ítéltábla sem foglalta egységbe.

[70] Azonban az előbbieken kifejtettek okán, főként a cég12. vonatkozásában kifejtett elkövetési magatartás eltérő megítélése miatt I. rendű vádlottnál a tettesi (rész)cselekmények köre bővült, míg az II. rendű vádlottnál az I/1/a) tényállási pontban írt cselekmény bűnsegédi bűnrészességét alapozta meg.

[71] A másodfokú bíróság egyetértett az üzletszerűség [Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pont], mint minősítő körülmény felrovásával is, erre a részcsелеkmények száma, az elkövetés azonos módja, a vagyoni hátrány összege alapot adott. Az üzletszerűség megállapítását az sem zárja ki, hogy a rendszeres haszon (vagy arra törekvés) nem az elkövetőnél személyesen, hanem például az általa ténylegesen vezetett gazdasági társaságnál vagy más személynél realizálódott.

[72] Így összességében – a változtatás eredményeképpen – az I., II. és III. rendű terhelték terhére rótt költségvetést károsító bűncselekmények minősítése a következők szerint alakult:

Terhelt1 I. rendű vádlottnál: 1 rendbeli költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] – tényállás I/1/a., c. pont, és 2 rendbeli felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] – tényállás I/1/b) pont illetőleg I/3. pont.

Terhelt2 II. rendű vádlottnál bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] – tényállás I/1/a) pont, és költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] – tényállás I/1/b. pont.

Terhelt3 III. rendű vádlott esetében pedig a folytatólagosság mellőzése folytán költségvetési csalás bűntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] – tényállás I/3. pont.

[73] Az I. és II. rendű vádlottak terhére rótt intellektuális közokirat-hamisítás bűncselekményének minősítése mindenben törvényes. Az 1/2004. BJE határozatban foglalt iránymutatás szerint e bűncselekmény elkövetési tárgya lehet minden olyan közokirat, amelynek rendeltetése, hogy a benne foglalt adat valóságát teljes bizonyító erővel bizonyítsa. A cégjegyzék a céget, a cégre vonatkozó adatokat tartja nyilván. A cégbíróságok által vezetett cégnyilvántartás közokirat, az abban feltüntetett adatok valóságát, azok változását közhitelesen tanúsítja. Miután a cég12.-re vonatkozó – és a cégnyilvántartás által közhitelesen tanúsított – vezetésére illetőleg tagságra vonatkozó valótlan adatok bejegyzésre kerültek a cégnyilvántartásba, a Btk. 342.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette megvalósult. Terhelt1 I. rendű vádlott a tettesi cselekményt megvalósító Terhelt2 II. rendű terhelt rábírója volt, a közokirat-hamisítás büntettét tehát felbujtóként követte el.

[74] Az elsőfokú bíróság által feltárt, büntetés kiszabásánál irányadó körülmények pontosításra, helyesbítésre szorulnak.

[75] Az I., II. és III.r. vádlott terhére szól az elsőfokú ítéletben írt folytatólágosság helyett az üzletszerűség minősítésén messze túlmutató több bevallási időszakot átölelő, I., II. rendű terhelnél továbbá a több jogalany nevében történt elkövetés, s utóbbinál még a minősítés változásra figyelemmel a többszörös halmazat is. III. rendű vádlottnál az ittas állapotban történt járművezetés miatti, csupán az utolsó két részcselekmény miatti felelősségrevonását megelőző, teljesen eltérő jellegű korábbi büntetése érdemi súlyosító tényezőként nem értékelhető. IV. rendű terhelt tekintetében e büntetések nyilvántartásból törlése okán a súlyosító tényezők közül a felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatti elkövetést mellőzni kellett.

[76] Az ítéltábla a hasonló jellegű bűncselekmények elszporodottságának vádlottak terhére történő figyelembevételével is egyetértett, mely nemcsak akkor állapítható meg, ha adott bűncselekmények elkövetése a vizsgált időszakban a korábbihoz képest emelkedést mutat, de akkor is, ha az a szűkebb földrajzi helyen az ország más területeihez képest tartósan magasabb, jelentősebb arányban fordul elő. Márpedig a költségvetést károsító bűncselekmények fővárosi felülreprezentáltsága vitán felüli.

[77] Az enyhítő körülményként I.r. vádlottnál figyelembe kellett venni két költségvetést károsító bűncselekményt érintően a vagyoni hátrány a minősítéshez szükséges különösen nagy illetve jelentős érték alsó határához közelebb eső összegét, és betegségét, míg II. rendű javára szól a legsúlyosabb megítélésű bűncselekmény bűnsegédi elkövetése is. III. rendű vádlottnál a beteg gyerek helyett a két kiskorú gyerek eltartásának van enyhítő hatása. IV. rendű vádlott vonatkozásában további nyomatékos enyhítő körülmény, hogy a terhére róható, közreműködésével okozott adóbevétel csökkenés összege a jelentős érték alsó határát nem sokkal haladta meg.

[78] Az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított kiemelt jelentőséget a csaknem 8 éves időmúlásnak, miután azonban annak nagy része alatt a vádlottak büntetőeljárás hatálya

alatt álltak, s a vádemelésre különösen II., IV.r. vádlott esetében évekig tartó inaktív időszakot követően került sor, az eljárás elhúzódását valamennyi vádlott javára külön is értékelni kell.

[79] Az így kiegészített, helyesbített bűnösségi körülményeket a cselekmények tárgyi súlyával is összevetve, az elsőfokú bíróság Terhelt1 I., Terhelt2 II. és Terhelt3 III. rendű esetében döntően a büntetéskiszabási elvekkel és büntetési célokkal összhangban választotta meg az alkalmazott büntetési nemeket.

[80] E terheltek vonatkozásában a cselekmények tárgyi súlya, az elkövetés körülményei okán a másodfokú bíróság sem látott lehetőséget szabadságvesztéstől eltérő büntetési nem alkalmazására, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy részben a megváltozott minősítésekre is figyelemmel a szabadságvesztések tartamában az enyhítő tényezők, s különösen az időmúlás, az eljárás elhúzódásának nyomatéka, megváltozott személyi körülményeik maradéktalanul nem tükröződnek, s azok a belső arányosság követelményének sem felelnek meg teljeskörűen.

[81] I. rendű vádlottnál a súlyosabb megítélésű bűncselekménynél a vagyoni hátrány különösen nagy érték alsó határához közelebb eső volta, nevezett büntetlen előélete és a büntetési tétel felső határát megközelítő időmúlás, továbbá a büntetőeljárás elhúzódása és betegsége az ítéltábla álláspontja szerint alapot ad a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazására. Ugyanakkor a többszörös halmazat, az elkövetés több bevallási időszakot, több adóalanyt illetőleg éveket felölelő volta, s azon tény alapján, hogy a cselekmények egy részének elkövetése időpontjában a korábbi (rész)cselekmények miatti büntetőeljárás már folyamatban volt, továbbá szem előtt tartva az I. rendű vádlott ellen időközben indult büntetőeljárásokat, melyből megváltozott életvezetésére következtetés nem vonható, az enyhítő szakasz teljes kimerítésére nem volt indok. Ezért esetében az ítéltábla a szabadságvesztés tartamát, s ahhoz igazodóan az egyébként törvényesen kiszabott közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 3-3 évre mérsékelte.

[82] Az elsőfokú bíróság a pontosan felhívott jogszabályhely alapján törvényesen határozta meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát, azonban a másodfokú bíróság főként az I. rendű terhelt megváltozott egészségi állapotára figyelemmel a Btk. 35. § (2) bekezdése alapján a szabadságvesztést fogház fokozatban rendelte végrehajtani. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjánál az enyhítő tényezők túlsúlya miatt a másodfokú bíróság az első bűnelkövető I. rendű terheltet érintően lehetőséget látott a Btk. 38. § (3) bekezdésében írtak alkalmazására is, s ennek megfelelően akként rendelkezett, hogy a szabadságvesztés büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

[83] A büntető törvény irányadó rendelkezései alapján szabadságvesztés büntetés helyett más büntetés alkalmazása Terhelt2 II. rendű terhelt vonatkozásában is kizárt, ugyanakkor a magasabb törvényi fenyegetettségű költségvetést károsító bűncselekmény bűnsegédi elkövetése és a vagyoni hátrány különösen nagy érték alsó határához közelebb eső összege, azóta is büntetlen előélete, komolyabb betegségei, nyomozás során tett teljeskörű beismerő vallomása miatt esetében a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontjában írt enyhítő szakasz teljes kimerítése indokolt volt, azt a belső arányosság követelménye is szükségessé tette. Ezért II. rendű vádlott tekintetében az ítéltábla a szabadságvesztés tartamát 2 évre enyhítette.

[84] S emellett lehetőséget látott a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztésére is, mellyel összefüggésben a felnőttkorúak próbára bocsátásáról és a büntetés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló 55. BK véleményben írtakra figyelemmel a következőkre mutat rá. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről a bíróság a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint a büntetéskiszabási elveket figyelembe véve dönt. Mindebből szükségszerűen következik, hogy azon körülmények (s ez az enyhítő tényezőkön túl a súlyosító tényezőket is magában foglalja), melyek jelen ügyben a kiszabott büntetés nemét és mértékét megalapozták, a szabadságvesztés végrehajtásnak felfüggesztése szempontjából is jelentőséggel bírnak. Az említett körülmények és a büntető törvényben megjelölt büntetési célok érvényesülése között szoros kölcsönhatás van. A törvény szövege, hogy a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére „különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel” kerülhet sor, értelemszerűen jelenti azt is, miszerint amellett, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése az általános megelőzés követelményével szemben nem állhat, mégis elsődleges jelentősége az egyéni megelőzésnek van. Ezen túl a büntetést befolyásoló tárgyi tényezők közül az időmúlás (a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. BK vélemény III/10. pont) nagyobb mértéke, és ezen belül a büntetőeljárásnak a terheltek önhibáján kívüli jelentős elhúzódománya esetén is a büntetési célok közül a generális prevenció szükségszerűen háttérbe szorul a speciális, az elkövető visszatartását előmozdító büntetési célhoz képest. Jelen ügyben, amellett, hogy az elévülési időt megközelítő 8 éves időmúlás következett be, a II. r. vádlott büntetlen előéletű, komoly betegségekkel küzd, s bűnösségét (részben) beismerte, tényleges tevélegességét nem vitatta. Mindezekből adódóan az enyhítő tényezők jelentős túlsúlya nem vitás, s mindez az általános megelőzési büntetési cél sérelme nélkül mindenképpen megalapozta a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését. Ugyanakkor az ítéltábla a próbaidő tartamát a cselekmények tárgyi súlyát, s a generális prevenciós büntetési cél elérését is szem előtt tartva a Btk. 85. § (2) bekezdésében írt kereten belül a törvényi maximumhoz közel eső 4 évben határozta meg.

[85] A szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése szükségszerűen maga után vonta a közügyektől eltiltás mellékbüntetés mellőzését. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megállapításával és a feltételes szabadságra vonatkozó elsőbírői rendelkezéssel II. rendű terhelte esetében egyetértett az ítéltábla, azonban a végrehajtás felfüggesztésére tekintettel rögzítette, hogy azok a szabadságvesztés büntetés elrendelése esetén irányadóak.

[86] Terhelte III. rendű vádlottat érintően sem kerülhetett szóba a kiszabott büntetés súlyosítása, figyelemmel az igen jelentős, 7 évet meghaladó időmúlásra. Arra e terhelte előélete sem adott alapot, hiszen az elkövetés túlnyomó része alatt büntetlen előéletű volt, felelősségrevonására eltérő jellegű, csekély tárgyi súlyú bűncselekmény miatt került sor, s az sem hagyható figyelmen kívül, hogy cselekvőségét az eljárás során végig elismerte. Mindezek miatt a III. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmény enyhébb minősülését is szem előtt tartva, a másodfokú bíróság nemhogy a súlyosításra nem látott indokot, de a szabadságvesztés tartamát kissé eltúlzottnak találta, ezért a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontjában írt enyhítő szakasz alkalmazásával azt 1 év 6 hónapra mérsékelte, míg a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét 3 év 6 hónapra leszállította.

[87] A szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését illetően az ítéltábla osztotta az elsőbírói álláspontot, ezzel összefüggésben a II. rendű vádlottnál kifejtettek is irányadóak azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésével a terhére rótt bűncselekmény II.r. vádlotténál csekélyebb törvényi fenyegetettsége miatt az általános megelőzés büntetési cél sérelme fel sem merül. Az elkövetés körülményeiből adódó súlyosító tényezők nyomatakát ugyanis III. rendű vádlott kedvező személyi kapcsolatai, s a büntetési tétel felső határát csaknem elérő időmúlás kellően ellensúlyozza.

[88] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó elsőbírói rendelkezések Terhelt3 III. rendű terhelt tekintetében is törvényesek, utóbbi rendelkezést azonban a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontjában írtaknak megfelelően pontosítani kellett.

[89] Terhelt4 IV.r. terhelt vonatkozásában a szabadságvesztés büntetési nem helyett eltérő büntetési nem, azaz a pénzbüntetés alkalmazását a súlyosító tényezők körének szűkülése és ezzel egyidejűleg az enyhítő körülmények bővülése alapozta meg. A nyilvántartásból törlés folytán ugyanis IV. rendű vádlott tekintetében a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetés már nem állapítható meg, ugyanakkor a törvényszék figyelmen kívül hagyta a vagyoni hátrálynak a minősítéshez szükséges jelentős érték alsó határához közeli összegét, azaz a IV. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmény – büntetési tételben is megjelenő – jóval csekélyebb tárgyi súlyát. A bűncselekmény kisebb tárgyi súlya miatt a büntetési tétel felső határát évekkal meghaladó időmúlásnak, eljárás elhúzódásának, s a vagyoni hátrány teljeskörű megtérítésének is fokozottabb a nyomatéka. A vagyoni hátrány egészben vagy részben, de jelentős összegben történő megtérítésének nyomatéka a Btk. 396. § (8) bekezdéséből is egyértelműen levezethető. A hivatkozott rendelkezésből ugyanis kitűnik, hogy a vagyoni hátrány megtérítése olyan nyomós közérdek, mely adott esetben háttérbe szorítja az állam büntető igényét, még különösen jelentős összegű vagyoni hátrány okozása és üzletszerű elkövetés esetén is.

[90] Ezért a másodfokú bíróság IV. rendű vádlottal szemben a Btk. 82. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés alkalmazásával – a szabadságvesztés és ebből adódóan a közügyektől eltiltás egyidejű mellőzésével – a Btk. 50. § (1) bekezdése értelmében pénzbüntetést szabott ki. A pénzbüntetés Btk. 50. § (3) bekezdésében meghatározottak szerint a felső határhoz közelítő napi tételszámában tükröződik az, hogy e büntetési nem alkalmazására enyhítő szakasz alkalmazásával került sor. Az egynapi tétel összegének törvényi minimumhoz közelebbi meghatározásánál, e terhelt saját nyilatkozata hiányában, egyéni teljesítőképességére az eljárás egyéb adataiból vont következtetést a másodfokú bíróság. S a Btk. 51. §-a szerint rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó törvényi következményekről.

[91] A foglalkozástól eltiltás büntetési nem alkalmazása I., III. és IV. rendű vádlott esetében helyes, annak indokolása azonban némiképp téves, a költségvetési csalás elkövetéséhez társuló felbujtás folytán ugyanis, ha annak során a felbujtó részéről az eltiltással érintett foglalkozás felhasználása nem történt meg, arra ítélet kizárt. Miután azonban I.r. vádlott ténylegesen betöltött gazdasági társaság vezető tisztségviselői (ügyvezetői) és egyéni vállalkozói, III.r. vádlott egyéni vállalkozói, míg IV.r. vádlott gazdasági társaság ügyvezetői pozíciójának (melyek a Btk. 54. § a) és d) pontja értelmében

foglalkozásnak minősülnek) felhasználásával követték a terhükre rótt cselekményeket, a büntetési célok érvényesülése érdekében a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alapján a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabásáról mind nemét, mind pedig a Btk. 53. § (2) bekezdésében írt keretek között meghatározott tartamát tekintve az elsőfokú bíróság esetükben törvényesen döntött. Ugyanakkor az irányadó tényállás alapján a törvényszék tévesen határozta meg Terhelt3 III.r. terhelt tekintetében azon foglalkozást, melynek felhasználásával valósította meg a bűncselekményt, nevezett ugyanis nem a Btk. 54. § a) pontjában nevesített gazdasági társaság ügyvezetője, hanem a Btk. 54. § d) pontja szerinti egyéni vállalkozó volt, s az eltiltást is e külön pontban foglalt foglalkozásra kellett szűkíteni.

[92] Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy Terhelt2 II.r. vádlott „fiktív” ügyvezetősége miatt az I/1/a. tényállási pontban írtak kapcsán a foglalkozástól eltiltás büntetés alkalmazásának feltételei nem teljesültek.

[93] Figyelman kívül hagyta azonban, hogy még más személy részbeni megbízása mellett is a személyétől elválaszthatatlan, I/1/b. tényállási pontban szereplő egyéni vállalkozói tevékenysége a Btk. 54. § d) pontja értelmében külön foglalkozásnak minősül, s az általa e körben tanúsított magatartás jellege a II. rendű terhelttel szemben is megalapozta a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabását. Ezért őt a másodfokú bíróság egyéni vállalkozói foglalkozástól eltiltásra ítélte, s annak tartamát a Btk. 53. § (2) bekezdésben írt kereteken belül, az időmúlást és e terhelt büntetlen előéletét is szem előtt tartva, a törvényi minimumhoz közeli 2 évben határozta meg.

[94] A másodfokú bíróság a Btk. 50. § (2) bekezdésén alapuló pénzbüntetés kiszabásának érveit I. és III. rendű vádlott esetében sem osztotta.

[95] A pénzbüntetés kötelező, Btk. 50. § (2) bekezdésben írt alkalmazási feltétele a cselekmény haszonszerzés végett történő elkövetésén, a határozott tartamú szabadságvesztésre ítélesen túl az, hogy a terhelt megfelelő jövedelemmel vagy vagyonnal rendelkezzen. A megfelelő jövedelem vagy vagyon azonban nem eredményezheti konkrét összeg meghatározását, s nem jelenti azt sem, hogy minden rendszeres jövedelemmel rendelkező személynél e feltétel automatikusan teljesül. A büntetési célok és büntetés kiszabási elvek szem előtt tartásával minden esetben az elkövető személyi, egzisztenciális körülményeinek alapos vizsgálatával kell abban állást foglalni, hogy olyan megfelelő jövedelem vagy vagyon rendelkezésére áll-e, mely a pénzbüntetés kiszabását – a saját vagy tőle függő személyek létfenntartásának veszélyeztetése nélkül – lehetővé teszi. Terhelt1 I. rendű vádlott alkalmi munkájából származó 200-300.000 forintos bevétele, mely jövedelemforrást a szabadságvesztés végrehajtása során el is veszít, illetőleg Terhelt3 III. rendű vádlott megélhetési költségek alsó határát alig kielégítő 300.000 forintos jövedelme, melyből két kiskorú gyereke tartásáról is gondoskodnia kell, s melyen túl egyéb nevesített vagyonnal nem rendelkezik, az ítéltábla álláspontja szerint megfelelő vagyonnak nem tekinthető.

[96] Az (e tekintetben módosított) irányadó tényállás alapján ugyanakkor Terhelt3 III. rendű vádlott esetében a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja és 75. § (1) bekezdés a) pontja

alapján az általa banki pénzfelvételek után juttatott összeg, miután e tekintetben a bizonyítékok bűncselekménnyel összefüggő személyes vagyongyarapodását aggálytalanul igazolták, a vagyoneklobzás intézkedés nem volt mellőzhető. Ezért azt a másodfokú bíróság a Be. 7.§ (4) bekezdésében foglaltakat szem előtt tartva, a gazdagodás megállapítható legkisebb összege, azaz 670.000 forint erejéig III. rendű vádlottal szemben vagyoneklobzást rendelt el.

[97] A bűnjelekre, bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezések törvényesek, s az elsőfokú bíróság annak jogszabályi alapjára is pontosan hivatkozott.

[98] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 599. §-a szerinti nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett Terhelt1 I., terhelt2 II., Terhelt3 III. és Terhelt4 IV. rendű vádlottak tekintetében a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit – ugyancsak e terhelteket érintően – a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta, egyben megállapította az I., III. és IV.r. vádlott érvényes személyazonosító okmányának számát.

[99] Miután az elsőfokú ítélet rendelkező része tartalmazta a vádlottak Be. 561. § (2) bekezdés b) pontjában nevesített adatokat, mely rendelkezésből az emailcímek kötelező feltüntetése nem vezethető le, így a rendelkező részi személyi adatok fellebbviteli főügyészégi átiratban írtak szerinti kiegészítését az ítéltábla nem látta indokoltnak.

[100] A másodfokú eljárásban a kirendelt védők díjával felmerült bűnügyi költséget a másodfokú bíróság a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg, s a Be. 613. § (2) bekezdése értelmében az eredményes enyhítésre irányuló fellebbezésekre figyelemmel az érintett vádlottakat mentesítette.

Budapest, 2024. szeptember 25.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k., dr. Raczky Katalin s. k., dr. Ignác György s. k.,

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 28.B.400/2021/160. számú ítélete Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű, Terhelt3 III. rendű és Terhelt4 IV. rendű vádlott vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.100/2024/15. számú ítéletében foglalt változtatással 2024. szeptember 25. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. szeptember 25.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Takácsné Veres Tünde

bíróági ügyintéző